

Peruspalveluministeri Paula Risikko
Sosiaali- ja terveysministeriö

Arvoisa peruspalveluministeri Paula Risikko

Suomen Senioriliike on senioreiden ja vanhusten aseman parantamiseksi ja heidän ihmisoikeuksiensa toteuttamiseksi vuoden 2008 lopulla perustettu ja vuonna 2009 rekisteröity, poliittisesti sitoutumaton järjestö. Jäsenmäärämme tällä hetkellä on 1 987.

Suomen perustuslain mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Iän perusteella ketään ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan. Euroopan neuvoston ja YK:n ihmisoikeussopimusten perusteella ikä on kielletty syrjintäperuste. Myös EU:n perusoikeuskirjan 21. artikla kieltää ikään perustuvan syrjinnän. Omassa maassamme on jossain määrin kiinnitetty huomiota iäkkäiden ihmisoikeuksiin. Esimerkkinä on Suomen sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2003 laatima Suomen ikäpolitiikan haasteita käsittelevä 18 kohdan lista, joka perustuu YK:n yleiskokouksessa hyväksytyihin julistukseen ja toimintaohjelmaan. Maamme sitoutuminen iäkkäiden ihmisoikeuksia koskeviin YK:n periaatteisiin on kuitenkin ollut varsin vähäinen.

Iäkkäisiin ja kaikista vanhimpiin kansalaisiin kohdistuvasta ikäsyrjinnästä maassamme kertovat monet tutkimukset. Kyselytutkimuksissa yli puolet iäkkäistä kertoo heihin kohdistuneista syrjivistä asenteista. Ikäsyrjintää osoittavista käytännöistä kertovat mm. tutkimustulokset ympärivuorokautisessa hoidossa olevien iäkkäiden pitämisestä märissä vaipoissa, mekaanisesta ja kemiallisesta sitomisesta sekä kuntoutumista edistävän toiminnan puutteista. Lehdistössä ja muussa viestinnässä on viimeisten vuosien aikana tuotu esille monia vanhustenhoidon epäkohtia.

Iäkkäisiin kohdistuva syrjintä on unohtunut maamme hallitukselta. Senioriliikkeen hallitus ja jäsenet ovat erittäin huolissaan siitä, että valtioneuvoston vuonna 2009 valmistuneessa ja äskettäin Eduskunnan käsittelyyn lähetetyssä selonteossa Suomen ihmisoikeuspolitiikasta ei ollenkaan käsitellä iäkkäisiin kohdistuvaa syrjintää ja vanhuksiin kohdistuvia ihmisoikeusrikkomuksia. Siinä ei sanallakaan kirjoiteta siitä, mitä hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä iäkkäisiin kohdistuvan syrjinnän poistamiseksi ja ehkäisemiseksi. Iäkkäiden syrjintä on unohdettu täydellisesti.

Iäkkäisiin kuuluu paljon kansalaisia, jotka eivät jaksa, pysty tai osaa taistella omien oikeuksiensa ja ihmisarvonsa puolesta. Sivistyneen yhteiskunnan on huolehdittava myös heikko-osaisista kansalaisistaan. Iäkkäisiin kohdistuva syrjintä on tiedostettava maassamme ja sen poistamiseen on ryhdyttävä tositoimiin.

Maahamme tarvitaan vanhusasiavaltuutettu toimistoineen seuraamaan iäkkäiden ja vanhusten oikeuksien toteutumista ja epäkohtia sekä tekemään ehdotuksia iäkkäisiin ja vanhuksiin kohdistuvien syrjivien asenteiden ja käytäntöjen poistamiseksi. Senioriliikkeen jäsenet ovat vuoden 2009 aikana keränneet kansalaisadressin vanhusasiavaltuutetun ja hänen toimistonsa saamiseksi maahamme. Luovutamme tänään tämän 46 355 kansalaisen allekirjoittaman adressin peruspalveluministerille ja vetoamme ministeriin vanhusasiavaltuutetun toimiston perustamiseksi. Valtuutetun tehtävät olemme yksityiskohtaisesti luetelleet vetoomuksemme kansilehdellä.

Senioriliikkeen jäsenet ja hallitus ovat iloisia siitä, että ministeri Paula Risikko on luvannut aktiivisesti toimia vanhustenhoitolain säätämiseksi. Vetoamme ministeriin myös tämän lain osalta. Vanhustenhoitolain tulee olla riittävän kattava, ja kuntien tehtävien lisäksi siinä on säädettävä valtion tehtävät. Laissa on määritettävä vanhusten palveluiden määrälliset ja laadulliset vaatimukset. Valtion tehtäviin katsomme kuuluvan mm. vanhustenhoidon seurannan, moniammatillisten vanhustenhoidon suositusten laadinnan ja implementoinnin edistämisen. Sanktioiden tulee olla riittävät takaamaan lain toteutuminen. Vanhusneuvostojen asema tulee määritellä laissa siten, että niillä on tosiasiallista päätäntävaltaa.

Haluamme vielä korostaa, että ikäsyrynnän kieltävä EU:n perusoikeuskirja on poliittinen julistus enää vain lyhyen ajan. Kun EU:n perustuslakisopimus tulee voimaan, tämä perusoikeuskirja tulee oikeudellisesti sitovaksi. Perustamalla vanhusasiavaltuutetun toimiston, säätämällä vanhustenhoitolain ja määrittämällä vanhusneuvostojen toiminnan lakiin perustuvaksi Suomi toteuttaisi EU:n perusoikeuskirjan 21. artiklan syrjintäkiellon iäkkäiden syrjinnän kiellon osalta ja näin toimisimme ihmisyyttä korostavana ja sivistyneenä esimerkkinä monille Euroopan maille. Jopa ”Suomen brändityöryhmän” tulisi kertoa tästä suomalaisten iäkkäitä arvostavasta ominaisuudesta.

Kunnioittaen,

Helsingissä, marraskuun 30. päivänä 2009.

Suomen Senioriliikkeen hallituksen puolesta

Sirkka-Liisa Kivelä

puheenjohtaja, professori